Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0122

Pozdvihnutie vidieckych oblastí v EÚ prostredníctvom politiky súdržnosti

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 17. júna 2025 o pozdvihnutí vidieckych oblastí v EÚ prostredníctvom politiky súdržnosti (2024/2105(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na správu Komisie z 27. marca 2024 s názvom Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ: hlavné úspechy a ďalší vývoj (COM(2024)0450).

– so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2022 o pohraničných regiónoch EÚ: živé laboratóriá európskej integrácie[1],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 8. mája 2025 o deviatej správe o hospodárskej a sociálnej súdržnosti[2],

– so zreteľom na stanovisko Európskeho výboru regiónov z 15. marca 2023 o cieľoch a nástrojoch pre inteligentnú vidiecku Európu[3],

– so zreteľom na stanovisko Európskeho výboru regiónov z 1. decembra 2022 o zlepšení podpory pre regióny so zemepisným a demografickým znevýhodnením (článok 174 ZFEÚ)[4],

– so zreteľom na články 39, 174, 175 a 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“),

– so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027[5],

---

1 Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 114.
2 Prijaté texty, P10_TA(2025)0098.
3 Ú. v. EÚ C 188, 30.5.2023, s. 14.
4 Ú. v. EÚ C 79, 2.3.2023, s. 36.
5 Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.

– so zreteľom na nariadenie (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy)[1],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013[2],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2116 z 2. decembra 2021 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 1306/2013[3],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku[4],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/694 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje program Digitálna Európa a zrušuje rozhodnutie (EÚ) 2015/2240[5],

– so zreteľom na delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 240/2014 zo 7. januára 2014 o európskom kódexe správania pre partnerstvo v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov[6],

---

1 Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.
2 Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.
3 Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 187, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj.
4 Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
5 Ú. v. EÚ L 166, 11.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj.
6 Ú. v. EÚ L 74, 14.3.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/240/oj.

– so zreteľom na zásadu 20 Európskeho piliera sociálnych práv o prístupe k základným službám,

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 4. apríla 2017 o ženách a ich úlohách vo vidieckych oblastiach[1],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 8. marca 2022 o úlohe politiky súdržnosti pri presadzovaní inovatívnej a inteligentnej transformácie a regionálnej prepojenosti IKT[2],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 13. decembra 2022 o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti EÚ – smerom k zabezpečeniu silnejších, prepojených, odolných a prosperujúcich vidieckych oblastí do roku 2040[3],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 23. novembra 2023 o využití talentov v regiónoch Európy[4] ,

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 27. marca 2024 o deviatej správe o súdržnosti (COM(2024)0149),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. júna 2021 s názvom Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ – smerom k zabezpečeniu silnejších, prepojených, odolných a prosperujúcich vidieckych oblastí do roku 2040 (COM(2021)0345),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 19. februára 2025 s názvom Vízia pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo – Spoločné formovanie atraktívneho poľnohospodárstva a potravinárstva EÚ pre budúce generácie (COM(2025)0075),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 3. mája 2022 s názvom Ľudia na prvom mieste, zabezpečenie udržateľného a inkluzívneho rastu a využívanie potenciálu najvzdialenejších regiónov EÚ (COM(2022)0198),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 25. marca 2021 o akčnom pláne pre napredovanie ekologickej poľnohospodárskej výroby (COM(2021)0141),

– so zreteľom na správu Komisie zo 17. júna 2020 o vplyve demografickej zmeny (COM(2020)0241),

---

1 Ú. v. EÚ C 298, 23.8.2018, s. 14.
2 Ú. v. EÚ C 347, 9.9.2022, s. 37.
3 Ú. v. EÚ C 177, 17.5.2023, s. 35.
4 Ú. v. EÚ C, C/2024/4225, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4225/oj.

– so zreteľom na zelenú knihu Komisie z 27. januára 2021 s názvom O starnutí: Podpora medzigeneračnej solidarity a zodpovednosti (COM(2021)0050);

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. mája 2020 s názvom Stratégia „z farmy na stôl“ v záujme spravodlivého, zdravého potravinového systému šetrného k životnému prostrediu (COM(2020)0381),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. mája 2020 s názvom Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 – Prinavrátenie prírody do našich životov (COM(2020)0380),

– so zreteľom na oznámenie Komisie zo 17. novembra 2021 s názvom Stratégia EÚ v oblasti pôdy do roku 2030 Využívanie prínosov zdravej pôdy v prospech ľudí, potravín, prírody a klímy (COM(2021)0699),

– so zreteľom na Deklaráciu OSN o právach roľníkov a iných ľudí pracujúcich vo vidieckych oblastiach, ktorú prijala Rada pre ľudské práva 28. septembra 2018,

– so zreteľom na všeobecné odporúčanie č. 34 (2016) Výboru OSN pre odstránenie diskriminácie žien k právam žien na vidieku, prijaté 7. marca 2016,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 3. mája 2022 o akčnom pláne EÚ pre ekologické poľnohospodárstvo[1],

– so zreteľom na štúdiu, ktorú si vyžiadal Výbor Európskeho parlamentu pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka s názvom Budúcnosť európskeho modelu poľnohospodárstva: sociálno-ekonomické a územné dôsledky poklesu počtu poľnohospodárskych podnikov a poľnohospodárov v EÚ, ktorú v apríli 2022 uverejnila tematická sekcia pre štrukturálne politiky a politiky súdržnosti,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 24. marca 2022 o potrebe naliehavého akčného plánu EÚ na zabezpečenie potravinovej bezpečnosti v EÚ aj mimo nej v súvislosti s ruskou inváziou na Ukrajinu[2],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 3. októbra 2018 o riešení osobitných potrieb vidieckych, horských a vzdialených regiónov[3],

---

1 Ú. v. EÚ C 465, 6.12.2022, s. 22.
2 Ú. v. EÚ C 361, 20.9.2022, s. 2.
3 Ú. v. EÚ C 11, 13.1.2020, s. 15.

– so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2021 o stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030: Prinavrátenie prírody do našich životov[1],

– so zreteľom na správu Komisie z augusta 2019 s názvom „Evaluation of the impact of the CAP on generational renewal, local development and jobs in rural areas“ (Hodnotenie vplyvu SPP na generačnú obnovu, miestny rozvoj a zamestnanosť vo vidieckych oblastiach)[2],

– so zreteľom na stanovisko Európskeho výboru regiónov z 26. januára 2022 s názvom Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ[3],

– so zreteľom na stanovisko Európskeho výboru regiónov z 19. februára 2025 s názvom Ako by začlenenie iniciatívy Leader a participatívneho miestneho rozvoja do plánovania na obdobie po roku 2027 mohlo prispieť k lepšiemu vykonávaniu dlhodobej vízie pre vidiecke oblasti EÚ[4],

– so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru z 23. marca 2022 s názvom Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ[5],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 19. októbra 2023 o generačnej obnove v poľnohospodárskych podnikoch budúcnosti v EÚ[6],

– so zreteľom na správu Enrica Lettu o budúcnosti jednotného trhu zverejnenú v apríli 2024,

– so zreteľom na štúdiu, ktorú si vyžiadal Výbor Európskeho parlamentu pre regionálny rozvoj s názvom Politika súdržnosti EÚ v mimomestských oblastiach, ktorú uverejnila tematická sekcia pre štrukturálne politiky a politiku súdržnosti v septembri 2020,

– so zreteľom na vyhlásenie o budúcnosti vidieckych oblastí a politiky rozvoja vidieka v Európskej únii, ktoré prijala koordinačná skupina pre vidiecky pakt 12. decembra 2024,

---

1 Ú. v. EÚ C 67, 8.2.2022, s. 25.
2 Európska komisia: Generálne riaditeľstvo pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, ADE s.a, CCRI, OIR, Micha, E. a kol., Evaluation of the impact of the CAP on generational renewal, local development and jobs in rural areas – Final report (Hodnotenie vplyvu SPP na generačnú výmenu, miestny rozvoj a zamestnanosť vo vidieckych oblastiach – záverečná správa), Úrad pre publikácie, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2762/364362.
3 Ú. v. EÚ C 270, 13.7.2022, s. 18.
4 Ú. v. EÚ C, C/2025/1703, 26.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1703/oj.
5 Ú. v. EÚ C 290, 29.7.2022, s. 137.
6 Ú. v. EÚ C, C/2024/2658, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2658/oj.

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na stanovisko Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,

– so zreteľom na správu Výboru pre regionálny rozvoj (A10-0092/2025),

A. keďže v súčasnosti žije 137 miliónov európskych občanov, teda takmer jeden z troch, vo vidieckych oblastiach, ktoré tvoria približne 83 % územia EÚ; keďže tretina obyvateľstva vo vidieckych oblastiach žije v pohraničnom regióne; keďže 77 % poľnohospodárskej pôdy (134 miliónov hektárov) a 79 % lesov (148 miliónov hektárov) sa nachádza vo vidieckych oblastiach;

B. keďže podľa Eurostatu priemerný príjem vo vidieckych oblastiach je 87,5 % priemerného príjmu v mestských oblastiach;

C. keďže stále existujú rozdiely vo financovaní politiky súdržnosti medzi mestskými a vidieckymi oblasťami, pričom mestské oblasti dostávajú trikrát viac finančných prostriedkov v oblasti súdržnosti ako vidiecke oblasti[1];

D. keďže od roku 1991 sa vo vidieckych oblastiach metóda LEADER, ktorá bola neskôr zahrnutá do politického nástroja CLLD (miestny rozvoj vedený komunitou) prostredníctvom miestnych akčných skupín (MAS), ukázala, že dokáže mobilizovať a posilniť miestne subjekty v rámci inovatívnych a prispôsobených stratégií;

E. keďže vidiecke oblasti sú základným kameňom európskeho hospodárstva a sú domovom mnohých „skrytých európskych šampiónov“ a neoddeliteľnou súčasťou európskej kultúrnej rozmanitosti; keďže sú nevyhnutné pre výrobu a bezpečnosť potravín a slúžia ako ochrancovia našej krajiny, živého vidieckeho dedičstva, sociálnych a kultúrnych tradícií; keďže zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore strategickej autonómie EÚ prostredníctvom odvetvia poľnohospodárstva, ktoré zostáva strategickou prioritou EÚ; keďže vidiecke oblasti sú symbolom mnohých aspektov, ktoré robia Európu atraktívnou a vhodnou na život;

F. keďže podpora menšinových jazykov môže zvýšiť povedomie o miestnych špecifikách, zvýšiť atraktivitu cestovného ruchu a podporiť hospodárske aktivity spojené s kultúrou, vzdelávaním, remeselnou výrobou a tradičnými výrobkami;

G. keďže pandémia ochorenia COVID-19 poukázala na posun vo vnímaní verejnosťou, ktorá uznala potenciál vidieckych oblastí pri riešení

---

[1] Európsky výbor regiónov, *Výročná správa EÚ za rok 2024 – Stav regiónov a miest*, 7. októbra 2024.

výziev vyplývajúcich z kríz, a to poskytovaním bezpečnejšieho, udržateľnejšieho a spoľahlivejšieho prostredia pre život;

H. keďže samotná politika súdržnosti nemôže reagovať na silnejúce potreby a výzvy, ktorým čelia vidiecke oblasti v EÚ; keďže je potrebné zabezpečiť väčšiu súčinnosť a komplementárnosť s ostatnými politikami EÚ, najmä so spoločnou poľnohospodárskou politikou (SPP), aby sa maximalizoval vplyv investícií vo vidieckych oblastiach, pokročilo v modernizácii poľnohospodárstva a rozvoji základných služieb a infraštruktúry;

I. keďže viac ako 40 % pôdy vo vidieckych oblastiach sa využíva na poľnohospodárstvo, hoci príspevok poľnohospodárstva, lesníctva a rybárstva k vidieckym regiónom sa bohužiaľ znížil z hospodárskeho hľadiska aj z hľadiska zamestnanosti na 12 % všetkých pracovných miest a 4 % hrubej pridanej hodnoty;

J. keďže podľa štúdie Európskeho parlamentu o budúcnosti európskeho modelu poľnohospodárstva by EÚ mohla do roku 2040 stratiť 6,4 milióna poľnohospodárskych podnikov. Ich počet by sa tak znížil z 10,3 milióna v roku 2016 na 3,9 milióna;

K. keďže podľa článkov 174 a 349 ZFEÚ sa EÚ zameriava na znižovanie rozdielov medzi úrovňami rozvoja rôznych regiónov a koordinuje svoje politiky vrátane využívania európskych štrukturálnych a investičných fondov na dosiahnutie cieľov hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, pričom venuje osobitnú pozornosť vidieckym oblastiam;

L. keďže všetky regióny musia zostať oprávnené na financovanie v rámci budúcej politiky súdržnosti, dokonca aj silné regióny, ktoré čelia významným transformačným výzvam;

M. keďže regionálni aktéri lepšie chápu, ktoré projekty by mali byť prioritne podporované z kohéznych fondov, čím sa zabezpečí, že zdroje budú prideľované spôsobom, ktorý najlepšie zodpovedá špecifickým potrebám ich území;

N. keďže kohézne fondy pre vidiecke oblasti by sa mali ďalej zjednodušiť s cieľom znížiť administratívne zaťaženie nielen konečných príjemcov, ale aj príslušných orgánov, čo by prispelo aj k zvýšeniu miery čerpania;

O. keďže najmä vidiecke oblasti čelia demografickým a štrukturálnym výzvam, ako sú starnutie obyvateľstva, úbytok obyvateľstva, únik mozgov, rastúce nerovnosti medzi mužmi a ženami, rozdiely s mestskými oblasťami, štrukturálne zmeny v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, dôsledky prírodných katastrof, zvyšovanie cien energie a dopravy, nedostatok služieb a infraštruktúry, najmä pre zraniteľné osoby a osoby so zdravotným postihnutím, vplyv týchto výziev na úroveň príjmov a na trh práce s

následnou vyššou mierou nezamestnanosti a pretrvávajúcou veľkou digitálnou priepasťou;

P. keďže demografické problémy sú obzvlášť závažné v poľnohospodárskej populácii EÚ, keďže väčšina poľnohospodárov je staršia ako 50 rokov;

Q. keďže posilnenie súdržnosti vo vidieckych oblastiach si vyžaduje prijatie opatrení a iniciatív zameraných na podporu rodín, a to aj tým, že sa mladým ľuďom a rodičom pomôže zosúladiť rodinný a pracovný život, čím sa prispeje k udržateľnému rozvoju týchto komunít;

R. keďže európske vidiecke oblasti a európski poľnohospodári už zohrávajú rozhodujúcu úlohu pri klimatickej transformácii, lebo sú najviac hospodársky i sociálne ovplyvnení zmenou klímy, a keďže vďaka ich úsiliu sa v priebehu rokov výrazne znížili niektoré nepriaznivé vplyvy poľnohospodárstva na životné prostredie; keďže odvetvie poľnohospodárstva EÚ v rokoch 1990 až 2021 výrazne znížilo svoje emisie skleníkových plynov o 24 % a je zodpovedné za 72 % výroby energie z obnoviteľných zdrojov a má 78 % nevyužitého potenciálu;

S. keďže demografické zmeny nemajú jednoliaty vplyv na všetky krajiny a regióny, ale majú väčší vplyv na menej rozvinuté regióny, čo prehlbuje existujúce územné a sociálne nerovnosti; keďže je potrebné nájsť riešenia regionálnych nerovnováh a nerovnomerného tempa konvergencie medzi regiónmi, z ktorých niektoré zostávajú uviaznuté v rozvojovej pasci; keďže menej rozvinuté regióny si vyžadujú osobitnú pozornosť a podporu, ako je to v prípade vidieckych oblastí EÚ a najvzdialenejších regiónov, vzhľadom na ich osobitné charakteristiky;

T. keďže celkový podiel obyvateľstva žijúceho vo vidieckych oblastiach sa na úrovni EÚ za posledných 50 rokov výrazne znížil, najmä v dôsledku starnutia obyvateľstva a vysťahovalectva; keďže vidiecke oblasti majú najvyšší podiel ľudí vo veku nad 65 rokov[1]; keďže podľa odhadov sa do roku 2033 zníži počet obyvateľov vidieckych oblastí Európy o 30 miliónov ľudí v porovnaní s rokom 1993;

U. keďže nedostatočný alebo obmedzený prístup k zdravotnej starostlivosti, vodohospodárskym službám, cenovo dostupnému bývaniu, doprave, digitálnej infraštruktúre, vzdelávaniu, finančným službám, rekreácii a kultúrnym činnostiam zhoršuje vnímanie regiónov, najmä vidieckych, pohraničných, vnútrozemských, cezhraničných, horských, ostrovných a najvzdialenejších regiónov, ako miest na život a prácu, a to najmä pre ženy, mladých ľudí, starnúce obyvateľstvo a menšiny; keďže cezhraničné oblasti sú obzvlášť postihnuté nedostatočnou regionálnou prepojenosťou

---

1 SWD(2023)0021.

z hľadiska dopravnej a digitálnej infraštruktúry; keďže vidiecke oblasti sú výrazne postihnuté nedostatkom stabilných pracovných príležitostí, ktoré nútia mladých ľudí, najmä ženy, migrovať;

V. keďže dostupnosť a kvalita vody zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní spravodlivého, udržateľného a produktívneho živobytia na vidieku;

W. keďže treba klásť väčší dôraz na preventívne opatrenia na zvýšenie odolnosti európskych vidieckych oblastí voči prírodným katastrofám. keďže integrovaný prístup k hospodáreniu s vodnými zdrojmi je nevyhnutný na predchádzanie povodniam, ako aj na zvládanie sucha, najmä prostredníctvom koherentného využívania finančných prostriedkov EÚ;

X. keďže vidiecke oblasti, najmä vo východnej, južnej a stredomorskej Európe, sú najviac postihnuté energetickou chudobou a čelia osobitným výzvam súvisiacim s dezertifikáciou, lesnými požiarmi, zmenou klímy a s ňou súvisiacimi asymetrickými rizikami, nedostatkom vodných zdrojov a slabou infraštruktúrou, čo si vyžaduje cielený prístup v rámci politiky súdržnosti;

Y. keďže vo vidieckych oblastiach sa nachádza väčšina biodiverzity EÚ, ale stav chránených biotopov a druhov je stále zlý a naďalej klesá z dôvodu zmeny klímy a degradácie pôdy a kvality vody, čo má negatívny vplyv na prírodné zdroje; keďže strata biodiverzity má vážne hospodárske dôsledky pre odvetvie poľnohospodárstva a negatívne ovplyvňuje atraktívnosť vidieckeho cestovného ruchu;

Z. keďže prechod na čistú energiu, diverzifikácia hospodárstva a rozširovanie obnoviteľných zdrojov energie predstavujú významné príležitosti pre vidiecke a menej rozvinuté regióny, čo im umožní využívať ich prírodné zdroje a geografické výhody a naplno využívať svoj potenciál na budúcu výrobu energie z obnoviteľných zdrojov;

AA. keďže tieto regióny sú najviac poznačené vyľudňovaním a keďže najmä mladí ľudia opúšťajú tieto oblasti z dôvodu nedostatku pracovných miest a kariérnych vyhliadok, čo podnecuje jav vyľudňovania vidieka, vedie k nárastu počtu starších ľudí a väčšiemu riziku sociálnej izolácie;

AB. keďže vo vidieckych oblastiach je najvyšší podiel (12,6 %) mladých ľudí vo veku 15 – 29 rokov[1], ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET);

AC. keďže generačná obnova je jedným z deviatich kľúčových cieľov SPP;

AD. keďže každý deň sa v celej Európe ukončujú činnosť poľnohospodárske podniky, mliekarne, vinárske podniky a výrobcovia

---

[1] Výročná správa EÚ o stave regiónov a miest, vydanie za rok 2024.

olivového oleja a len málo takýchto podnikov prevádzkujú poľnohospodári mladší ako 35 rokov; keďže ambiciózne ciele zelenej transformácie predstavujú príležitosti a tiež riziká pre hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, ako aj pre európske poľnohospodárstvo;

AE. keďže spôsob, akým vyrábame potraviny, vyformoval krajinu, ktorá definuje Európu; keďže dynamické vidiecke oblasti podporujú výrobu kvalitných potravín, ktorá následne podporuje ich hospodárstvo; keďže oživenie týchto väzieb medzi potravinami a územím a revitalizácia vidieckych oblastí budú mať zásadný význam pre budúcnosť poľnohospodárstva v Európe;

AF. keďže spoľahlivá politika súdržnosti je nevyhnutná na zaručenie účinného uplatňovania zásady „práva zostať“ vo vidieckych oblastiach, čo si vyžaduje opatrenia na mnohých úrovniach, a to aj podporou hospodárskej stability a predchádzaním vyľudňovaniu; zdôrazňuje, že kľúčové je zabezpečenie prístupu k základnému súboru verejných statkov a služieb pre všetkých občanov, najmä pre mladých ľudí, bez ohľadu na to, kde žijú; keďže na tento účel treba podporovať cielené investície do infraštruktúry, služieb, vzdelávania a inovácií;

1. víta správu Komisie z 27. marca 2024 s názvom Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ: hlavné úspechy a ďalší vývoj a súhlasí s jej všeobecnými cieľmi;

2. berie na vedomie štyri oblasti politiky vízie pre vidiek a 30 opatrení, z ktorých pozostáva akčný plán EÚ pre vidiek; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby jej vykonávaniu prikladali mimoriadny význam;

3. zdôrazňuje ústrednú úlohu vidieckych oblastí pri usmerňovaní hospodárskych modelov a sociálnej a územnej organizácie rôznych členských štátov, najmä ako kolísku poľnohospodárskej a potravinárskej výroby, ale aj ako ochrancov nenahraditeľného kultúrneho a krajinného dedičstva; konštatuje však, že ich význam je naďalej nedostatočne uznávaný a nedostatočne financovaný; domnieva sa, že EÚ má povinnosť podporovať účinnú revitalizáciu a regeneráciu týchto území vynakladaním ďalšieho úsilia na vybavenie našich vidieckych oblastí vhodnými nástrojmi na prekonanie významných dlhodobých problémov, ktorým čelia a ktoré majú čoraz väčší vplyv na regionálnu konkurencieschopnosť a sociálnu súdržnosť, s cieľom zachovať európsku diverzitu a zaručiť, aby pokrok Únie nebol na úkor vidieckych oblastí a ich obyvateľstva ;

4. považuje za dôležité rozvíjať krátke dodávateľské reťazce a využívať systémy označovania na uznanie kvality a rozmanitosti tradičných výrobkov z vidieckych oblastí; zdôrazňuje, že verejné jedálne, ako sú školské a nemocničné jedálne, môžu zohrávať významnú úlohu pri rozvoji krátkych agropotravinárskych dodávateľských reťazcov;

5. uznáva kľúčovú úlohu malých a stredných miest ako centier rozvoja vo vidieckych regiónoch a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby osobitne posilnili ich hospodárske, sociálne a infraštruktúrne funkcie, revitalizovali centrá miest, lepšie využívali synergie medzi vidieckymi oblasťami a veľkými metropolitnými regiónmi a zabezpečili vyváženejší územný rozvoj;

6. zdôrazňuje naliehavosť opatrení na boj proti chudobe vo vidieckych oblastiach prostredníctvom vypracovania cielených stratégií na zlepšenie sociálneho zabezpečenia, vytvorenie hospodárskych príležitostí a podporu obzvlášť zraniteľných skupín obyvateľstva s cieľom prelomiť kruh chudoby;

7. zdôrazňuje, že vidiecke oblasti sú kľúčovými aktérmi pri zmierňovaní dôsledkov zmeny klímy; zdôrazňuje potrebu zvýšených investícií do výskumu a inovácií pre vidiecke oblasti, najmä v oblasti udržateľného poľnohospodárstva, obnoviteľných zdrojov energie, digitálnej transformácie a inovatívnych riešení mobility, s cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť a odolnosť vidieckych regiónov a vytvoriť energetickú sebestačnosť a nové pracovné príležitosti; podporuje udržateľné obhospodarovanie lesov a predchádzanie lesným požiarom, a to aj podporou využívania biomasy, ktorá sa získava bez poškodzovania lesných ekosystémov;

8. vyzýva na rozšírenie obnoviteľných zdrojov energie vo vidieckych oblastiach na základe ich potenciálu znižovať energetické náklady so zapojením občianskej spoločnosti a miestnych spoločenstiev; zdôrazňuje potrebu finančných stimulov, opatrení, ako sú komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov, a zjednodušených administratívnych postupov s cieľom posilniť regionálnu energetickú nezávislosť a udržateľnosť a zároveň zabrániť negatívnym vplyvom na výrobu potravín, dostupnosť pôdy a ceny, ako aj na sociálnu súdržnosť; požaduje osobitný mechanizmus financovania inštalácie fotovoltických, veterných a iných obnoviteľných zdrojov energie;

9. vyzýva na zvýšenú podporu ochrany, obnovy a prestavby starších budov vrátane historických budov, kostolov a iných bohoslužobných miest, športových hál a škôl vo vidieckych oblastiach s cieľom zlepšiť energetickú účinnosť, udržateľnosť a bezpečnosť; naliehavo vyzýva na investície do modernizácie verejnej infraštruktúry pri súčasnom zachovaní historických stavieb tam, kde je to možné; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali cielené politiky, ktoré podporujú renováciu a energeticky účinnú modernizáciu vidieckeho bývania, finančné stimuly pre prvonadobúdateľov bývania na vidieku, najmä pre mladých ľudí a rodiny, a rozvoj udržateľných projektov cenovo dostupného bývania prispôsobených potrebám miestnych spoločenstiev, ktoré prispievajú k atraktívnosti a revitalizácii týchto regiónov;

10. žiada Komisiu, aby posúdila a vykonávala články 174, 175 a 349 ZFEÚ v plnom rozsahu s cieľom odstrániť rozdiely v rozvoji medzi regiónmi, a to aj v súvislosti s infraštruktúrou, a aby dohliadla na to, aby sa vo všetkých politikách EÚ uplatňovala nielen zásada „nenarušiť súdržnosť“, ale aj aby sa vždy, keď je to možné, uplatňoval asertívnejší prístup „podporovať súdržnosť“, najmä vo vidieckych oblastiach a v oblastiach, ktoré sú obzvlášť postihnuté zmenami v priemysle, demografickými výzvami a vyľudňovaním, ako aj v tých, ktorým hrozí vyľudňovanie, ako sú najvzdialenejšie regióny, ostrovy, pohraničné, cezhraničné a horské regióny;

11. vyzýva Komisiu, aby vypracovala stratégiu s ohľadom na programovanie obdobia po roku 2027; naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili začlenenie vidieckeho rozmeru do príslušných politík a zabezpečili, aby stratégia podporovala hospodársky a sociálny rozvoj vidieckych oblastí a aby vyčlenili osobitné zdroje na modernizáciu poľnohospodárstva, podporu malých a stredných podnikov (MSP) a startupov na vidieku a podporu krátkych dodávateľských reťazcov s cieľom zvýšiť prepojenie, konkurencieschopnosť, odolnosť a atraktívnosť vidieckych oblastí pre mladých ľudí a investorov, čím sa zabezpečí vyrovnaný a udržateľný rozvoj v dlhodobom horizonte a zvýši kvalita života; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je dôležité zaviesť na úrovni EÚ skutočne účinné overovanie vplyvov na vidiecke oblasti, aby bolo možné posúdiť potenciál všetkých relevantných politík a zmierňovať akékoľvek možné negatívne vplyvy, ktoré môžu mať na vidiecke oblasti;

12. zdôrazňuje, že v záujme zabezpečenia dlhodobej prosperity vidieckych oblastí a podpory silného poľnohospodárskeho sektora pre udržanie tejto prosperity vo vidieckych oblastiach je nevyhnutné posilniť synergie medzi štrukturálnymi a investičnými fondmi EÚ a programom Horizont Európa, ktorý je hlavným programom EÚ v oblasti výskumu a inovácií, a SPP v budúcom viacročnom finančnom rámci (VFR);

13. vyzýva Komisiu, aby do roku 2027 predložila správu o uplatňovaní overovania vplyvov na vidiecke oblasti na politiky a intervencie EÚ, ako aj o dosiahnutých výsledkoch;

14. vyzýva Komisiu, aby uprednostnila cielené investície a politické opatrenia na podporu prechodu na novú generáciu poľnohospodárov s cieľom modernizovať poľnohospodárstvo EÚ a vytvoriť viac príležitostí vo vidieckych oblastiach;

15. zdôrazňuje kľúčovú úlohu politiky súdržnosti pre rozvoj vidieckych oblastí ako decentralizovaného, silného nástroja hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ktorý umožňuje všetkým regiónom vyriešiť tieto špecifické problémy Únie; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že politika súdržnosti by mala byť naďalej kľúčovým pilierom VFR na obdobie po roku 2027 s pridelenými prostriedkami, ktoré sa udržia na

minimálnej prahovej hodnote zodpovedajúcej úrovni súčasného VFR na roky 2021 – 2027, čím sa zabezpečí jej zásadná úloha pri znižovaní regionálnych rozdielov a formovaní odolnejšej a konkurencieschopnejšej Európy, pri ktorej sa na nikoho nezabudne; žiada, aby sa v budúcom rámci politiky súdržnosti preskúmala možnosť poskytnutia primeraných zdrojov pre vidiecke a horské oblasti a aby sa HDP na regionálnej úrovni doplnil o ďalšie ukazovatele; pripomína, že základné zásady politiky súdržnosti, ako sú partnerstvo, viacúrovňové riadenie, miestne orientovaný prístup a spoločné riadenie, sa musia dodržiavať s cieľom podporiť rozvoj a uspokojiť osobitné potreby a výzvy vidieckych oblastí s osobitným zameraním na nástroje podporujúce udržateľný rast a rozvoj a zamestnanosť mladých ľudí a žien, a to aj medzi obeťami násilia páchaného na ženách, a zlepšovanie služieb a infraštruktúry;

16. domnieva sa, že inteligentná špecializácia a stratégie hospodárskej diverzifikácie by mohli podporiť viac príležitostí vo vidieckych oblastiach; zdôrazňuje najmä kľúčový význam začlenenia koncepcie inteligentných dedín do politiky súdržnosti a výslovnej podpory rozvoja inteligentných dedín s flexibilným financovaním a integrovaným prístupom ako inovatívneho nástroja na zvýšenie kvality života a revitalizáciu vidieckych oblastí a služieb prostredníctvom digitálnych a sociálnych inovácií a iniciatív, ako je podpora pracovných priestorov s cieľom prilákať pracovníkov vrátane pracovníkov na diaľku a prispieť k oživeniu miestnych hospodárstiev;

17. podporuje iniciatívy, ktoré presadzujú hospodársku a sociálnu udržateľnosť vrátane podpory podnikania na vidieku, vidieckeho cestovného ruchu a nových obchodných modelov založených na inováciách a digitalizácii;

18. vyzýva Komisiu, aby v budúcej politike súdržnosti zabezpečila silný a holistický rozmer rozvoja vidieka, aby všetky politické iniciatívy boli v súlade s cieľom znižovania územných rozdielov. považuje za nevyhnutné vymedziť dlhodobé stratégie na podporu vidieckych oblastí, ktorých jadrom budú zásady súdržnosti a udržateľnosti a ktoré poskytnú potrebné nástroje na riešenie demografických, sociálnych a hospodárskych výziev s cieľom zabezpečiť, aby sa tieto oblasti nestali miestami, z ktorých budú ľudia odchádzať, ale mohli zohrávať vedúcu úlohu v budúcnosti Európy bez toho, aby sa museli neustále spoliehať na mimoriadne intervencie; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu vyzýva, aby podporovala významný rozvoj vidieckych oblastí v budúcej politike súdržnosti tým, že sa zaviaže zriadiť územné informačné body a ponúkne platformu a finančnú podporu, ktoré umožnia členským štátom vymieňať si informácie a osvedčené postupy o možnostiach financovania s cieľom poskytovať účinnú podporu miestnym orgánom a pomáhať pri riadení zdrojov a realizácii rozvojových iniciatív; okrem toho zdôrazňuje, že účinná účasť regionálnych, miestnych a vidieckych orgánov a silná administratívna kapacita majú zásadný význam pre zníženie

nadmernej administratívnej záťaže a zložitých požiadaviek na príjemcov a pre účinné využívanie fondov politiky súdržnosti; zdôrazňuje, že financovanie z viacerých zdrojov sa v niektorých krajinách stále javí ako zložité, a vyzýva Komisiu, aby posilnila komplementárnosť medzi EPFRV a fondmi politiky súdržnosti;

19. zdôrazňuje potrebu integrovanej európskej stratégie na oživenie vidieckych oblastí a to aj rozvojom ekoobvodov, uznaním ich potenciálu diverzifikovať vidiecke hospodárstvo zameraním sa na daňové, hospodárske a sociálne opatrenia na udržanie aktívneho obyvateľstva; zdôrazňuje tiež význam zavedenia stimulov na premiestnenie odborníkov v oblasti zdravotníctva, vzdelávania a verejnej správy, ako aj význam partnerstiev medzi miestnymi orgánmi a súkromným sektorom pri vytváraní nových pracovných miest;

20. zdôrazňuje, že rozšírenie plánov integrovanej územnej investície (IÚI) a využitie ich plného potenciálu by ich mohlo vytvoriť ako základný kameň pre integrovaný regionálny, miestny a vidiecky rozvoj; zdôrazňuje, že posilnenie úlohy IÚI vo vidieckych oblastiach má zásadný význam pre podporu územnej súdržnosti, zlepšenie prepojenia a inkluzívneho hospodárskeho rastu prostredníctvom podpory kľúčových odvetví, ako sú poľnohospodárstvo, vidiecke MSP, cestovný ruch a obnoviteľné zdroje energie; okrem toho požaduje väčšiu flexibilitu pri vykonávaní integrovaných územných investícií, zvýšenie pridelených finančných prostriedkov a posilnenie synergií s inými mechanizmami financovania EÚ vrátane iniciatívy LEADER a miestneho rozvoja vedeného komunitou, kľúčových nástrojov na podporu participatívneho rozvoja vidieka zdola nahor a na udržanie a obnovu živých a prosperujúcich miestnych vidieckych hospodárstiev s cieľom maximalizovať vplyv a aktívne zapojiť regionálne a miestne orgány a občiansku spoločnosť v súlade so zásadou partnerstva;

21. navrhuje, aby všetky príslušné generálne riaditeľstvá Komisie vykonávali hodnotenie územného vplyvu svojich príslušných politík aspoň dvakrát za programové obdobie. domnieva sa, že tieto posúdenia by umožnili stanoviť presnejší základ a identifikovať spôsoby, ako účinnejšie začleniť osobitosti vidieckych oblastí do politík EÚ;

22. vyzýva členské štáty, aby v plnej miere využívali všetky opatrenia na podporu vidieckych, vnútrozemských, horských, ostrovných a najvzdialenejších regiónov, ako aj cezhraničných regiónov a regiónov na vonkajších hraniciach EÚ vrátane tých, ktoré hraničia s Ruskom, Bieloruskom a Ukrajinou a ktoré sú najviac postihnuté vojnou, s cieľom zmierniť narušenie hospodárstva a zabezpečiť ich budúcnosť a prosperitu; víta nariadenie BRIDGEforEU a žiada Komisiu a členské štáty, aby ho vykonali, posilnili spoluprácu medzi cezhraničnými regiónmi s cieľom umožniť úspory z rozsahu pri poskytovaní

základných služieb a infraštruktúry v dotknutých vidieckych oblastiach;

23. zdôrazňuje rozmanitosť vidieckych oblastí EÚ, ktorých dlhodobá vízia si vyžaduje riešenia prispôsobené potrebám a zdrojom vidieckych oblastí pri súčasnom posilnení dlhodobých stratégií udržateľného rastu; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je potrebné v plnej miere zapojiť miestne a regionálne orgány, ktoré majú najlepšie predpoklady na identifikáciu súčasných výziev a potrieb na regionálnej a miestnej úrovni; zdôrazňuje význam zachovania decentralizovaného modelu programovania a vykonávania politiky súdržnosti založeného na zásade partnerstva a viacúrovňovom riadení a prístupe zdola nahor založenom na mieste; vyzýva preto na intenzívne zapojenie regionálnych a miestnych orgánov s cieľom zabezpečiť pre miestne a regionálne samosprávy priamejší prístup k fondom politiky súdržnosti, znížiť byrokratickú zložitosť a skrátiť lehoty na vyplatenie prostriedkov prostredníctvom jednoduchších postupov, intuitívnych digitálnych platforiem a zvýšenej technickej podpory pre miestnych príjemcov; navrhuje podporovať využívanie systémov predbežného financovania a zálohových platieb pre malé projekty vo vidieckych oblastiach;

24. zdôrazňuje, že centralizácia môže viesť k byrokratickej neefektívnosti a oneskoreniam pri čerpaní finančných prostriedkov, čo v konečnom dôsledku znižuje účinnosť investícií EÚ do rozvoja vidieka;

25. zdôrazňuje, že riadiaci prístup k politikám rozvoja vidieckych oblastí musí byť koordinovaný, integrovaný a viacodvetvový pri jeho vykonávaní a že na zabezpečenie jeho úspechu je nevyhnutné posilniť viacúrovňový prístup v súlade so zásadou subsidiarity;

26. zdôrazňuje, že odolnosť je nevyhnutná na to, aby sa orgánom na miestnej a regionálnej úrovni umožnilo zmierniť náhle výzvy, prispôsobiť sa im a zotaviť sa z nich, čím sa zabezpečí blahobyt, bezpečnosť a dlhodobá udržateľnosť komunity;

27. žiada, aby sa pohraničným regiónom pridelil primeraný podiel finančných prostriedkov v rámci politiky súdržnosti, a v tejto súvislosti žiada, aby sa európskym zoskupeniam územnej spolupráce (EZÚS) priznal väčší stupeň autonómie pri výbere projektov a využívaní finančných prostriedkov, a to najmä tým, že sa EZÚS určia za riadiace orgány programov Interreg, čím sa posilnia ich inštitucionálne a finančné kapacity; okrem toho odporúča, aby EZÚS zohrávali významnejšiu úlohu pri dosahovaní cieľa politiky č. 5, ktorým je priblížiť Európu jej občanom;

28. zdôrazňuje potrebu posilniť demokratickú a politickú účasť vo vidieckych oblastiach podporou aktívnej občianskej angažovanosti a digitálnych nástrojov; vyzýva Komisiu, aby podporovala iniciatívy,

ktoré podporujú miestne demokratické procesy s cieľom zlepšiť súdržnosť medzi mestskými a vidieckymi regiónmi;

29. pripomína, že je potrebné, aby vidiecke oblasti boli schopné poskytovať obyvateľstvu základné kvalitné služby všeobecného záujmu s cieľom zlepšiť ich životobytie a využívať svoje silné stránky na dosiahnutie udržateľného rozvoja, na ktorý musia dostávať primeranú finančnú podporu; na tento účel zdôrazňuje potrebu zabezpečiť rovnaký prístup, najmä zraniteľným osobám a osobám so zdravotným postihnutím, ku všetkým službám zdravotnej starostlivosti, doprave a službám pripojiteľnosti vrátane inovačných riešení mobility, osobitných plánov cenovo dostupného bývania, vodohospodárskych služieb, služieb vzdelávania a odbornej prípravy, digitálnej infraštruktúry a iných základných služieb, ako sú poštové a bankové služby, a zabezpečiť ich prístupnosť a cenovú dostupnosť s cieľom zaručiť riadne životné podmienky; vyzýva preto Komisiu a členské štáty, aby uľahčili prístup k financovaniu a prispôsobeným podporným opatreniam pre iniciatívy sociálneho hospodárstva, ktoré riešia miestne potreby a prispievajú k regionálnemu rozvoju, a aby zároveň posilnili finančnú podporu poskytovanú vidieckym MSP, najmä uľahčením prístupu k finančným zdrojom, družstvám a miestnym hodnotovým reťazcom, ktoré podporujú hospodársku diverzifikáciu;

30. zdôrazňuje strategický význam vodných zdrojov pre vidiecke oblasti a zdôrazňuje potrebu poskytnúť v rámci politiky súdržnosti a programov rozvoja vidieka dostatočné zdroje na údržbu a modernizáciu vodovodnej siete; odporúča sa najmä zahrnúť opatrenia na boj proti stratám vody, zlepšiť účinnosť zásobovacích systémov a podporovať udržateľné využívanie vodných zdrojov vo vidieckych oblastiach;

31. považuje za nevyhnutné zamerať sa viac na preventívne opatrenia na zvýšenie odolnosti európskych vidieckych oblastí voči prírodným katastrofám; domnieva sa, že integrovaný prístup k hospodáreniu s vodnými zdrojmi je nevyhnutný na súčasnú prevenciu povodní a zvládanie sucha, a to v poľnohospodárskej aj potravinárskej oblasti, čo sú dve riziká, ktoré sú v mnohých vidieckych regiónoch čoraz závažnejšie; uznáva, že v závislosti od kontextu je prioritou výstavba priehrad a nádrží alebo modernizácia existujúcich zariadení, pričom treba nájsť rovnováhu medzi vybudovanou infraštruktúrou a relatívne nízkonákladovými mäkkými opatreniami, v neposlednom rade preto, že môžu byť čistým zdrojom energie; konštatuje, že hoci politika súdržnosti už podporuje iniciatívy v tejto oblasti, sú potrebné ďalšie intervencie a zvýšené investície v súlade s vnútroštátnymi a regionálnymi stratégiami riadenia rizík, aby sa zabezpečilo, že vidiecke oblasti budú lepšie pripravené a schopné odolávať extrémnym poveternostným úkazom súvisiacim s klímou;

32. zdôrazňuje rastúcu hrozbu klimatických rizík, ako sú prírodné katastrofy, dezertifikácia a nedostatok vody v mnohých vidieckych oblastiach v Európe, najmä v južnej Európe a v povodí Stredozemného mora; vyzýva Komisiu, aby podporovala výhľadové adaptačné stratégie na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni vrátane vodného hospodárstva, odolnej infraštruktúry a pripravenosti na katastrofy, a vyzýva na investície do inovačnej vodohospodárskej infraštruktúry, ako je opätovné využívanie vyčistenej odpadovej vody a inteligentné zavlažovacie systémy, a do výstavby nádrží na zber dažďovej vody;

33. konštatuje, že vo vidieckych oblastiach je obmedzený prístup k základným zdravotníckym službám, chýbajú zariadenia a zdravotnícky personál, a preto vyzýva na zlepšenie prístupu ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti vrátane služieb duševného zdravia;

34. vyzýva členské štáty a miestne orgány, aby v záujme zabezpečenia základných služieb, ktoré sú nevyhnutné pre rozvoj vidieckych oblastí, nespájali zdravotnú starostlivosť vo vidieckych oblastiach s ekonomickými obmedzeniami, pretože by to znamenalo zatvorenie alebo obmedzenie zariadení prvej pomoci alebo základných nemocničných zariadení, ktoré treba posilniť;

35. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vypracovali plán pre mobilné zdravotnícke jednotky a telemedicínu, posilnenie zdravotníckych služieb vrátane kúpeľných lekárskych služieb, komunitných zdravotných sestier a digitálnych zdravotníckych riešení a stimulov pre lekárov pracujúcich vo vidieckych a odľahlých oblastiach;

36. vyzýva Komisiu, aby do svojej stratégie „eHealth“ začlenila osobitné opatrenia pre oblasti označené ako vidiecke s cieľom poskytnúť konkrétnu podporu miestnym zdravotným strediskám na zlepšenie technológií a podporila služby, ktoré tieto strediská poskytujú; zdôrazňuje, že členským štátom by sa mal ponúknuť aj skríningový program zameraný na vidiecke oblasti a že by sa mala zaviesť aj administratívna podpora s cieľom pomôcť pri vypracúvaní plánov a registrov prevencie; vyzýva členské štáty, aby zohľadnili osobitné charakteristiky týchto oblastí a podporovali zriaďovanie vidieckych lekární s cieľom osobitne prispôsobiť siete lekární vidieckej oblasti s koordinačnými mechanizmami pre dodávky liekov a zdravotníckych pomôcok s cieľom zefektívniť a prispôsobiť potreby zdravotníckych jednotiek jednotlivým oblastiam; vyzýva členské štáty, aby posilňovali tieto lekárne, ktoré sú už inde definované ako vidiecke, pri poskytovaní primárnej starostlivosti a podporných služieb;

37. zdôrazňuje ústrednú úlohu rozvoja infraštruktúry pre hospodársky a sociálny rast vidieckych oblastí na základe potreby dopravných systémov, najmä verejných, umožňujúcich lepšie spojenia a prístup k nevyhnutným službám, energetickým sieťam vrátane obnoviteľných a primeranej infraštruktúre digitálneho pripojenia; konštatuje najmä,

že je potrebné zlepšiť kvalitu prepravy a digitálneho prepojenia s cieľom zabezpečiť, aby mali osoby jednoduchý prístup k práci, ku školám, k nemocniciam, verejným službám a pracovným príležitostiam; zdôrazňuje, že cestné, železničné a námorné dopravné spojenia sa musia rozvíjať alebo modernizovať prostredníctvom programov spolufinancovaných EÚ s cieľom znížiť izoláciu vidieckych oblastí, najmä od mestských centier, zmenšiť existujúce rozdiely a uľahčiť udržateľnú mobilitu osôb a tovaru; žiada komplexnú stratégiu na zlepšenie mobility vo vidieckych oblastiach so silným dôrazom na udržateľnosť, rozšírenie nabíjacej infraštruktúry a podporu elektronickej mobility; zdôrazňuje potrebu cielených investícií do verejnej dopravy, riešení zdieľanej mobility a alternatívnych modelov dopravy s cieľom zabezpečiť dostupnosť a prepojenie pre vidiecke obyvateľstvo;

38. zdôrazňuje, že digitálna priepasť medzi vidieckymi a mestskými oblasťami je naďalej značná, čo bráni rovnakým príležitostiam pre všetkých obyvateľov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby urýchlili investície do širokopásmového pripojenia vrátane 5G, lepšieho mobilného pokrytia, vysokorýchlostných internetových sietí, digitálnych poľnohospodárskych riešení a vidieckych inovačných centier, čím sa zabezpečí, aby digitálna transformácia bola prínosom pre vidiecke komunity, pričom osobitnú pozornosť treba venovať regiónom, ktoré sú na túto transformáciu menej pripravené, vrátane odľahlých oblastí a najvzdialenejších regiónov; zdôrazňuje, že tieto investície majú zásadný význam pre zvýšenie produktivity, podporu podnikania malých poľnohospodárskych podnikov, uľahčenie práce na diaľku, prístup k elektronickým službám a online vyučovaniu a zabezpečenie toho, aby vidiecke oblasti zostali konkurencieschopné aj v digitálnom veku; zdôrazňuje, že je potrebné, aby iniciatívy v oblasti digitálnej gramotnosti a odbornej prípravy podporovali integráciu digitálnych technológií do vidieckeho hospodárstva a preklenutie jestvujúcich rozdielov v oblasti technológií a hospodárstva;

39. zdôrazňuje význam a vzájomnú prepojenosť vojenskej mobility, rozvoja vidieckej infraštruktúry a regionálnej bezpečnosti; zdôrazňuje prekrývanie siete vojenskej mobility EÚ a transeurópskej dopravnej siete;

40. žiada o stratégie na riešenie problému prázdnych budov a podporu alternatívnych koncepcií bývania vo vidieckych oblastiach vrátane cenovo dostupného bývania, projektov renovácie a medzigeneračného bývania; zdôrazňuje potrebu stimulov na zmenu účelu prázdnych nehnuteľností, podporu iniciatív v oblasti bývania iniciovaných komunitou a zabezpečenie udržateľných a inkluzívnych obytných priestorov;

41. zdôrazňuje, že je dôležité presadzovať prioritné politiky, ktoré podporujú mladých ľudí ako hlavných aktérov odchodu z vidieka, a

vyzýva Komisiu, aby im zabezpečila účinné uplatňovanie „práva zostať“ prostredníctvom cielených opatrení určených na zastavenie demografického poklesu vo vidieckych oblastiach a na podporu talentovaných ľudí, aby tam zostali; domnieva sa, že jednotlivcom, ktorí chcú prispieť k rozvoju svojich miestnych komunít, by sa malo poskytnúť množstvo príležitostí, a preto je naliehavo potrebné odstrániť prekážky a výrazné rozdiely medzi mladými ľuďmi v mestských a vidieckych oblastiach, pokiaľ ide o prístup ku kvalitnému vzdelávaniu, ekonomickú nezávislosť, sociálnu a politickú angažovanosť a medzigeneračnú sociálnu interakciu; požaduje konkrétne opatrenia a cielené programy financovania vrátane akčného plánu Komisie na únik mozgov s cieľom podporiť mladých ľudí a mladých podnikateľov a poskytnúť im všetky nástroje a zdroje, ktoré potrebujú na to, aby im pomohli získať prístup k poľnohospodárskej pôde, pracovným miestam a podnikateľským príležitostiam; konštatuje, že takéto opatrenia by mali zahŕňať lepší prístup k verejným službám, vzdelávacím a kultúrnym zariadeniam, prístup k bývaniu, nízkoúročené pôžičky a, s náležitým zreteľom na zásadu subsidiarity vo fiškálnych záležitostiach, daňové stimuly na pomoc mladým ľuďom pri budovaní stabilnej budúcnosti v súlade s ich ambíciami bez toho, aby museli opustiť svoje miesto pôvodu, a vytváranie stimulov na usadenie sa vo vidieckych oblastiach alebo návrat do nich; považuje preto za potrebné podporovať opatrenia na diverzifikáciu vidieckeho hospodárstva využitím miestneho potenciálu, a to aj v oblastiach mimo poľnohospodárstva a cestovného ruchu, a vytvárať kvalitné pracovné miesta;

42. zdôrazňuje, že je dôležité podporovať odborné vzdelávanie a prípravu a zároveň podporovať iniciatívy vedené mládežou a neformálne vzdelávanie mladých ľudí s cieľom rozvíjať osobitné zručnosti súvisiace s hospodárstvom vidieckych oblastí ako nástroj sociálnej súdržnosti a kvalitného zamestnania s cieľom bojovať proti vyľudňovaniu v týchto oblastiach;

43. zdôrazňuje kľúčovú úlohu kampaní na zvyšovanie informovanosti a výmenu poznatkov pri presadzovaní rôznych vzdelávacích kampaní a programov a význam toho, aby sa stali neoddeliteľnou súčasťou školských osnov; zdôrazňuje čoraz znepokojujúcejšie údaje o predčasnom ukončovaní školskej dochádzky a na tento účel vyzýva vnútroštátne a miestne orgány, aby reorganizovali svoje školské systémy s cieľom zaručiť právo na vzdelanie na svojom území, pričom treba mať na pamäti vážne a objektívne ťažkosti, ktorým môžu čeliť; vyzýva preto členské štáty a miestne orgány, aby nezlučovali existujúce riadiace štruktúry škôl týchto oblastiach;

44. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby navrhli nové dotované úverové nástroje schopné podporiť mladých podnikateľov a ženy v ich aktivitách vrátane alternatívnych foriem záruk pre prístup k úverom; požaduje finančnú podporu na posilnenie postavenia mladých

poľnohospodárov a zabezpečenie rastu vo vidieckych hospodárstvach;

45. víta nové úverové krytie finančného balíka skupiny Európskej investičnej banky (skupina EIB) pre poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybné hospodárstvo v celej Európe vo výške 3 miliárd EUR ako konkrétnu iniciatívu na odstránenie nedostatku finančných prostriedkov pre MSP v poľnohospodárstve a biohospodárstve a na uľahčenie financovania mladých poľnohospodárov a žien; vyzýva skupinu EIB, aby preskúmala nové formy podpory na zabezpečenie likvidity aktérov v rámci hodnotových reťazcov v poľnohospodárstve a na vidieku;

46. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali miestne začínajúce podniky a stimulačné programy na návrat mladých ľudí a na nákup a obnovu bývania pre mladých ľudí vo vidieckych oblastiach;

47. vyzýva Komisiu, aby zriadila Európsky fond pre podnikanie mladých ľudí vo vidieckych oblastiach s osobitným zameraním na regióny postihnuté vysokou nezamestnanosťou mladých ľudí a únikom mozgov; konštatuje, že tento fond by mal podporovať startupy na vidieku, inovatívne poľnohospodárstvo, udržateľný cestovný ruch a digitalizáciu prostredníctvom špecializovaných finančných nástrojov a daňových stimulov;

48. upozorňuje na potrebu zabezpečiť pre všetkých rovnaký prístup k opatreniam na získanie kvalitných zručností na dosiahnutie svojich profesijných cieľov, ako aj k odbornému vzdelávaniu a príprave; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že vo vidieckych oblastiach v mnohých odvetviach nie sú pre ženy zaručené rovnaké príležitosti a pracovné podmienky, pretože často čelia ďalším výzvam vrátane obmedzeného prístupu k pracovným príležitostiam, nedostatočných opatrení na zosúladenie práce a rodiny a chýbajúcich zariadení starostlivosti o deti; zdôrazňuje, že treba podporovať prostredie priaznivé pre zamestnanosť žien s podporou všetkých rodín a zabezpečiť vysokokvalitné systémy vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve a rodičovskú podporu;

49. vyzýva na zvýšenú podporu žien vo vidieckych oblastiach, najmä prostredníctvom opatrení na zlepšenie prístupu k zamestnaniu, vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti a sociálnej infraštruktúre, ako aj na ochranu pred násilím a prevenciu násilia s cieľom podporiť ich hospodársku a sociálnu účasť; zdôrazňuje, že by sa mali vytvoriť cielené programy na podporu podnikateliek vo vidieckych regiónoch s cieľom posilniť ich ekonomickú nezávislosť;

50. zdôrazňuje, že podpora žien vo vidieckych oblastiach je nevyhnutná z rôznych dôvodov, vrátane podpory rodovej rovnosti, hospodárskeho rastu, rozvoja komunít, znižovania chudoby a zabezpečenia environmentálnej udržateľnosti; zdôrazňuje, že ženy zohrávajú

v rozvoji vidieka viacúrovňovú úlohu ako pracovníčky, farmárky a majiteľky podnikov, a zdôrazňuje, že ich význam vo vidieckych oblastiach a miestnych hospodárstvach sa často prehliada; zdôrazňuje, že pri navrhovaní štrukturálnych programov sociálnej podpory a regionálneho rozvoja by sa mala venovať osobitná pozornosť ženám vo vidieckych oblastiach; zdôrazňuje, že riešenie týchto prekážok je kľúčové pre posilnenie postavenia žien a uvoľnenie ich plného potenciálu vo vidieckych komunitách;

51. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby zvýšili informovanosť o existujúcich a budúcich možnostiach financovania EÚ pre podnikateľky vo vidieckych oblastiach a aby im uľahčili prístup k finančnej podpore; nabáda členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby využili existujúce štrukturálne a investičné fondy EÚ s cieľom podporiť podnikateľky;

52. žiada zamestnanecké politiky rodovej rovnosti a cielené opatrenia na podporu lepšej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom vo vidieckych oblastiach vrátane flexibilných pracovných modelov, digitálnych pracovných príležitostí, lepšej ponuky voľného času a vzdelávania a podpory komunitných štruktúr starostlivosti a podpory pre rodiny;

53. naliehavo vyzýva Komisiu, aby prijala opatrenia na ochranu modelu rodinného poľnohospodárstva, ktorý je základom vidieka, je šetrnejší k životnému prostrediu a zaručuje potravinovú bezpečnosť v EÚ; zdôrazňuje potrebu systému stimulov EÚ, ktorý by obmedzil hromadenie poľnohospodárskej pôdy v súkromných investičných fondoch a následné zvyšovanie cien pôdy; trvá na ochrane malých a stredných poľnohospodárskych podnikov posilnením úlohy družstiev a profesionálnych poľnohospodárov v politikách EÚ; podnecuje ďalej členské štáty, aby zaviedli konkrétne opatrenia na podporu týchto poľnohospodárskych podnikov prostredníctvom zjednodušenia prístupu k úverom, modernizácie vidieckej infraštruktúry a stimulovania poľnohospodárskych družstiev;

54. zdôrazňuje ústrednú úlohu poľnohospodárstva a agropotravinárskeho sektora, pokiaľ ide o produkciu potravín, zaručovanie potravinovej bezpečnosti v EÚ a tvorbu pracovných miest, a táto úloha by sa mala posilniť, pretože je nevyhnutná pre regionálnu ochranu a je kľúčovým prvkom na zaručenie udržateľnej správy územia, ako aj hnacou silou rozvoja a rastu vo vnútrozemských a vidieckych oblastiach, ktoré často predstavujú typické produkty najvyššej kvality na medzinárodnej úrovni; konštatuje, že je potrebné podporovať poľnohospodárov na ceste inovácie a diverzifikácie a zároveň posilňovať konkurencieschopnosť poľnohospodárskych podnikov; domnieva sa, že k prechodu na udržateľnejší model je nutné pristupovať vyvážene s prihliadnutím na miestne špecifiká a hospodárske potreby vidieckych komunít bez toho, aby sa vynútili zmeny, ktoré by mohli ohroziť ich dlhodobý rozvoj; v tejto súvislosti

vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali rozhodné a cielené opatrenia znížením nadmernej regulačnej záťaže a zabezpečením spravodlivých trhových podmienok s cieľom zmierniť pokles počtu poľnohospodárskych podnikov a podporiť generačnú výmenu; požaduje primeranú podporu na presadzovanie potravinovej sebestačnosti a diverzifikácie plodín; zdôrazňuje najmä osobitné štrukturálne výzvy najvzdialenejších regiónov a ich vidieckych oblastí;

55. naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v záujme posilnenia potravinovej bezpečnosti a zabezpečenia toho, aby európski poľnohospodári neboli vystavení nekalej konkurencii výrobkov, ktoré nespĺňajú rovnaké normy v oblasti životného prostredia, dobrých životných podmienok zvierat a potravinovej bezpečnosti, presadzovali prísnu rovnocennosť výrobných noriem pre poľnohospodárske výrobky dovážané do EÚ, a v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, aby obchodné dohody boli v súlade s európskymi poľnohospodárskymi normami a zabezpečila rovnaké podmienky pre poľnohospodárov v EÚ;

56. uznáva, že ambiciózne ciele zelenej transformácie prinášajú poľnohospodárstvu EÚ príležitosti aj riziká; zdôrazňuje, že počet poľnohospodárskych podnikov v EÚ klesol medzi rokmi 2005 a 2020 približne o 37 % a v tejto súvislosti vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali opatrenia na zmiernenie poklesu počtu poľnohospodárskych podnikov a podporu ich príjmov a konkurencieschopnosti s cieľom bojovať proti opúšťaniu týchto území a podporovať generačnú výmenu;

57. pripomína potrebu zjednodušiť administratívne postupy pre prístup k fondom EÚ znížením byrokratickej záťaže pre poľnohospodárov a malé vidiecke podniky zlepšením koordinácie medzi inštitucionálnymi úrovňami zapojenými do riadenia fondov s cieľom zabezpečiť väčšiu účinnosť a včasnosť vyplácania zdrojov;

58. okrem toho pripomína, že tieto oblasti a poľnohospodárske podniky, ako aj vlastníci poľnohospodárskej a lesnej pôdy by mali dostať primeranú finančnú podporu, určenú aj na podporu nákupu a údržby zariadení, vzhľadom na väčšiu európsku konkurencieschopnosť;

59. plne si uvedomuje, že vidiecke oblasti zohrávajú kľúčovú úlohu pri zelenej a digitálnej transformácii; zdôrazňuje, že premeny sa musia realizovať postupne, v súlade s dosiahnuteľnými cieľmi; v tejto súvislosti žiada, aby financovanie EÚ bolo lepšie prepojené s udržateľnosťou životného prostredia a ochranou biodiverzity;

60. zdôrazňuje potrebu podporiť vidiecke komunity v európskych regiónoch, ktoré boli najviac postihnuté obchodom s ukrajinskými poľnohospodárskymi výrobkami alebo ich vývozom;

61. poukazuje na význam kompenzačných opatrení pre poľnohospodárov a vidiecke podniky, aby sa zaručilo, aby ekologická transformácia bola spravodlivá a praktická a neviedla k novým sociálno-ekonomickým rozdielom; zdôrazňuje, že v záujme úspešnej transformácie bude kľúčové plné zapojenie a spolupráca so všetkými zainteresovanými stranami, najmä poľnohospodárov a lesníkov;

62. zdôrazňuje, že podpora poľnohospodárstva je nevyhnutnou súčasťou každej stratégie rozvoja vidieka, ale že sama o sebe nepostačuje, že pretože nie všetci ľudia vo vidieckych oblastiach sú zamestnaní v poľnohospodárskom sektore alebo žijú v poľnohospodárskych štruktúrach;

63. uznáva, že cestovný ruch je často hlavným zdrojom príjmov pre vidiecke, horské, ostrovné a najvzdialenejšie regióny, ako aj v stredomorskom regióne, s potenciálom podporovať vytváranie pracovných miest a podnikanie a pritiahnuť čoraz väčší počet návštevníkov, ktorí chcú objavovať ich povahy, tradície a kultúrne dedičstvo prostredníctvom ponuky jedinečných zážitkov; domnieva sa preto, že cestovný ruch by sa mal podporovať prostredníctvom investícií do vidieckeho hospodárstva v súčinnosti s odvetvím poľnohospodárstva, rybolovu, potravinárstva a kultúry a že EÚ by mala podporovať koexistenciu a ďalší rozvoj týchto odvetví;

64. zdôrazňuje, že vidiecky cestovný ruch a agroturizmus môžu byť doplnkovou činnosťou k poľnohospodárstvu, ktorá poľnohospodárskym podnikom ponúka príležitosti na diverzifikáciu príjmov a prospieva rozvoju vidieckych oblastí, a preto by sa mali vyčleniť zdroje na rozvoj cestovného ruchu a činností odvetvia HoReCa;

65. zdôrazňuje, že vidiecky cestovný ruch treba podporovať udržateľným spôsobom; zdôrazňuje význam optimalizácie ekonomických prínosov cestovného ruchu pre vidiecke oblasti pri súčasnej minimalizácii potenciálnych negatívnych vplyvov na miestne komunity a ekosystémy;

66. zdôrazňuje význam ochrany a podpory jazykových menšín vo vidieckych oblastiach EÚ a uznáva ich ako neoddeliteľnú súčasť európskeho kultúrneho dedičstva a ako hnaciu silu regionálneho rozvoja; preto vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vyčlenili prostriedky v rámci politiky súdržnosti na podporu projektov zameraných na jazykovú propagáciu, vzdelávanie, kultúrny cestovný ruch a miestne podnikanie spojené s jazykovými a kultúrnymi tradíciami regiónu;

67. naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali cestovný ruch vo vidieckych a vyľudnených oblastiach alebo v oblastiach, ktorým hrozí vyľudnenie, prostredníctvom financovania iniciatív, ktoré pozdvihujú historické dediny a tradičné miestne výrobky a

vytvárania nových zelených ciest a iných prírodných chodníkov, ako aj prostredníctvom označenia výnimočného prostredia pre vidiecky a prírodný cestovný ruch, podobne ako je to v prípade „modrej vlajky“ udeľovanej plážam;

68. konštatuje, že keďže v niektorých členských štátoch zohrávajú obce rozhodujúcu úlohu ako hnacia sila regionálneho hospodárskeho rozvoja a profitujú z významných daňových príjmov, ktoré generujú ich miestne ekonomiky; zdôrazňuje, že tieto príjmy môžu motivovať obce, aby investovali kohézne fondy EÚ do zvyšovania svojej budúcej daňovej základne, podpory dlhodobého miestneho hospodárskeho rastu a zabezpečenia dlhodobých daňových príjmov; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby v súlade so zásadou subsidiarity vo fiškálnych záležitostiach iniciovala dialóg o možných výhodách rozdelenia daní z hospodárskych činností s obcami;

69. trvá na tom, aby nadmerná byrokracia nebránila poľnohospodárom sústrediť sa na udržateľnú výrobu potravín a hospodársky rozvoj vidieka; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby do budúcich nariadení o politike súdržnosti začlenili silný vidiecky rozmer a prioritne podporovali lepšiu právnu reguláciu s cieľom znížiť administratívnu záťaž a prijať opatrenia na zabezpečenie konkurencieschopnosti vidieckych podnikov, najmä MSP, družstiev a komunít vedených občanmi, a podporovať ľahší a efektívnejší prístup k finančným prostriedkom, znižovanie nákladov a zjednodušené postupy podávania žiadostí a hodnotenia financovania EÚ, najmä pre malých príjemcov; opätovne potvrdzuje, že optimalizácia postupov, obmedzenie byrokracie a zlepšenie transparentnosti sú nevyhnutnými opatreniami na zlepšenie prístupu k dostupným zdrojom; vyzýva preto Komisiu, aby riadiacim orgánom poskytla primerané poradenské služby a technickú pomoc, a tým prispela k zvýšeniu miery čerpania;

70. žiada integrovanejší prístup medzi priemyselnou politikou a politikou súdržnosti EÚ, ktorý by zabezpečil zosúladenie stratégií regionálneho rozvoja s úsilím o priemyselnú transformáciu, najmä v severných riedko osídlených oblastiach;

71. zdôrazňuje význam MSP v technologických odvetviach pre digitalizáciu vidieka a hospodársku odolnosť; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že verejné opatrenia budú podporovať miestne podniky a posilňovať ekonomiku založenú na blízkosti a vyhýbať sa kritériám, ktoré by mohli znevýhodňovať menšie podniky;

72. zdôrazňuje, že je potrebné lepšie zosúladiť existujúce nástroje územného rozvoja a štrukturálne fondy vrátane iniciatív, ako je využívanie talentov a Dohovor primátorov a starostov;

73. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.